

CATALUNYA NORD

joan-daniel bezsonoff

El Fenolledès | El Fenolledès és una terra misteriosa. Fins a la revolució francesa, depenia del bisbat de Narbona. La gent hi parla el mateix occità meridional que a Quilhan, amb una fonètica quasibé catalana.

Aquesta terra, inquietant i nostàlgica, blanca com el dol xinès, no ha canviat gaire d'ençà del segle XIX. Uns castells vigilen la plana i les valls. Querbús (Quéribus en francès), el darrer baluard càtar, s'endevina bé de Perpinyà estant. Si un bisbe adoptés les creences dels Bons Homes i ordenés sacerdots, la fe càtara podria tornar a néixer... Si algú hi està interessat, que escrigui a la *Revista de Girona*. Ja avisaré algun manicomi perquè el vinguin a recollir.

Venint de Perpinyà, el millor camí d'entrada al Fenolledès passa per Cases de Pena. Un ermità viu a dalt de la famosa penya. Baixa al poble dos cops a la setmana. Arribem aviat a Estagell, pàtria dels germans Aragó i darrer poble abans la Gavatxeria. No sé pas per què. Malgrat els cotxes nous, les comoditats de la modernitat, sempre em fa l'efecte que torni cinquanta anys enrere quan passi per Estagell. No em sorprendria que Jean Gabin o Paul Frankeur s'entalessin en una taula veïna a la terrassa del cafè del Comerç. D'on ve aquesta impressió? Del relloge de l'ajuntament? De les adrogueries? De les olives que serveixen per l'aperitiu?

Passat Estagell comença la terra occitana. El paisatge, d'una gran bellesa, traspua tristor a cada vinya, cada turó. Imagini amors mortes, suïcidis sentimentals, casaments arranats, atrocitats rurals. Una melangia s'incrusta a tota l'ànima. Val més parar per emborratxar-se o llegir un llibre d'en Bezsonoff.

L'ALT EMPORDÀ

joan ferrerós

Ús de la presó vella | Fa cent anys, al sud de Figueres, en el que llavors era descampat i anys a venir esdevindria una prolongació del carrer de Sant Pau,

hom hi va alçar la presó que havia de substituir la llòbrega i medieval del carrer de la Presó, avui Joan Maragall. La va projectar Josep Azemar, arquitecte modernista, un dels rellevants de la ciutat, i la baluerna, segons els experts, és d'estil eclèctic. Els que no en sabem tant, i aprofitant que el modernisme és un sac on hi cap gairebé tot, la podríem tenir per un element d'aquesta moda. Sigui com sigui, un segle després la presó ha quedat buida perquè als seus

estadants els han allotjat a les luxoses instal·lacions del Puig de les Basses (dels terrissers). I què se'n farà, de la vella? Per a una escola (la M. Carme Guasch), l'adaptació seria més costosa que fer-ne una de nova, de més que el resultat mai no seria satisfactori. L'Ajuntament diu que la vol obrir a usos veïnals, i és una llàstima que un gran edifici singular amb un solar extens sigui sacrificat per a aquesta funció, no cal dir que necessària i imprescindible, però que pot resoldre's altrament. Hem proposat alguna vegada que el Consistori no pot deixar passar l'oportunitat de dedicar la baluerna d'Azemar al nonat Museu de Circ: a Figueres hi ha les dues col·leccions privades sobre aquest espectacle més importants de l'Estat. N'és fill i hi viu un expert, Genís Matabosch, persona decisiva del món mundial del circ. S'hi han fet tres edicions progressivament exitoses del Festival del Circ... I perquè Déu nos en guard d'un altre Museu del Cinema, que va acabar a Girona. I d'un can Cusi, també *art nouveau*, que la incúria deixa caure. I de la plaça de toros, també *Jugendstil*, que la deixadesa..., etc.

Bullifoundation sí, no... | Plataformes i associacions com Iaedn i Depana han recollit 75.000 signatures contra la llei a mesura que el Parlament hauria

>> Detall de la portada de la revista L'Agró Negre, editada per Depana.

de fer per tal que Ferran Adrià i companyia puguin edificar a la cala Montjoi de l'espai natural del cap de Creus. Els promotors, llurs amics i aquells que hi tenen algun interès tangible exhibeixen dos arguments. Un: que les instal·lacions de la Bullifoundation portaran molt de turisme de qualitat, del que gasta; i, dos: que la magna obra ni tan sols es veurà perquè quedarà «enterrada» pel teulat-jardí amb plantes de tota classe que hom ha previst de posar-hi. Els contraris a l'obra argumenten que ningú, ni el millor cuiner del món estat, mereix una submissió legal com la que es perpetra, altrament que la hipotètica edificació, més la gent i vehicles que atrauria, sí que alterarien —i greument— l'espai natural, ara preservat. Les 75.000 firmes tenen una importància relativa: cap dels signants res no arrisca si no es fa el projecte d'Adrià.

Els de Llers, Terrades i Albanyà |

Segons els alcaldes llurs, temen passar pel barri de St. Joan / Culubret de Figueres perquè, de forma endèmica i recentment empitjorada, reben atacs amb pedres, són assaltats i robats... pels residents d'aquesta part de la ciutat. Residents que, segons l'alcaldeessa figuerenca, han devastat fins fer inhabitable les 44 cases on viuen, la majoria sense pagar-ne ni el ridícul lloguer (només ho fan tretze). I ara, com una mena de premi, l'Administració, sobretot l'Incasol, per tal de real·lotjar-los, dedicarà a aquests veïns 15 milions d'euros a càrrec del contribuent.

EL BAIX EMPORDÀ

puri abarca

Sant Feliu i el teatre amateur | Sant Feliu de Guíxols ofereix, des del setembre passat i fins a l'abril del 2015, un cicle d'obres de teatre interpretades per companyies amateurs, amb diverses disciplines. Es tracta del Concurs de Teatre Amateur Ciutat de Sant Feliu de Guíxols, que enguany arriba a la desena

>> *Els Clots de Sant Julià, entre Vulpellac i Canapost.*

edició i que fins al moment ha vist desfilar més de 80 companyies de Catalunya, les illes Balears i la resta de l'Estat, sota l'atenció de més de 12.000 espectadors en conjunt. Una oferta variada per gaudir de les arts escèniques amb grups d'actors que, no per ser amateurs, deixen de banda la qualitat. En aquesta edició han estat deu les companyies seleccionades per al concurs, amb adaptacions d'obres d'Àngel Guimerà, Henrik Ibsen i Josep M. Benet i Jornet, entre d'altres de creació pròpia dels mateixos grups. Iniciatives com aquesta demostren que el gruix del panorama escènic català no es redueix a unes quantes companyies professionals, sinó que és ampli, divers i entusiasta.

Recuperació d'un canal històric a Torroella de Montgrí |

L'Ajuntament de Torroella de Montgrí enllesteix aquests dies els treballs per finalitzar la recuperació i adequació de la galeria subterrània d'aigua del Palau lo Mirador, un canal artificial que va ser declarat fa un parell d'anys bé cultural d'interès local, com a element patrimonial singular. La primera referència histò-

rica que es conserva d'aquest canal, que recollia l'aigua dels torrents del Montgrí i la canalitzava cap a la vila, data de l'any 1368. La galeria va ser excavada a terra, i l'aigua que hi circulava abastia pous i fonts. Donava vida i fomentava l'activitat al poble, fins al punt que els historiadors consideren que, sense aquest canal, Torroella no s'hauria desenvolupat amb la facilitat que ho va fer durant l'edat mitjana. Un cop finalitzin les obres, l'Ajuntament té la intenció de convertir el canal en un recurs turístic, ja que se'n podran recórrer a peu uns 130 metres.

Els soferts Clots de Sant Julià |

Al cor del Baix Empordà, envoltat d'uns paratges misteriosos, hi ha l'espai conegut com els Clots de Sant Julià (municipi de Forallac), unes antigues pedreres que es creu que haurien pogut abastir de material llocs tan emblemàtics i reconeguts com el poblat ibèric d'Ullastret. Al llarg dels segles, han transcendit històries i llegendes vinculades a aquest indret, com ara que era un lloc de culte religiós, un amagatall, un espai de martiri dels